

OGLINDA BAROCULUI MUZICAL - JOHANN SEBASTIAN BACH

JOHANN SEBASTIAN BACH IS THE MIRROR OF BAROQUE

Elena ȚURCAN

Abstract: *The author of this article writes about the exhibition Mirror of Musical Baroque dedicated to the composer Johann Sebastian Bach, on the occasion of the 355th anniversary of his birth. The exhibition presents documents from the collection of the USARB Scientific Library: works in different editions, audiovisual documents, critical monographs in Romanian, Russian and foreign languages, articles from periodicals, appearances in reference sources. The online exhibition illustrates the main stages of his life, career and activity, summarizing the results and achievements of the composer.*

Keywords: *Bach, Johann Sebastian (1685-1750), online exhibition, USARB Scientific Library collection, German composers, Baroque*

Expoziția este un act de valorificare, ce presupune reconstituirea documentală sub formă de cronică evenimentală, portretizarea și punerea în relief a compozitorului german prin fondul Bibliotecii Științifice USARB.

„Imaginea atolului de corali, are - prin Johann Sebastian Bach - deplina împlinire. Pentru că secole de-a rândul s-au suprapus și s-au ramificat corali după corali, sprijinind vederea piscului ce răzbate peste întinsurile mării. Este arta lui Bach, o artă care luminează mereu și mereu universul mistuitor al gânditorilor prin sunete. 21 martie 1685 - se naște la Eisenach (centrul Germaniei) ultimul copil al familiei, Johann Sebastian Bach. Tatăl, Johann Ambrosius Bach, era muzician, iar mama, Maria Elisabeth, născută Lammerhirt, provenea, la rândul ei, dintr-o familie de muzicieni. Generații

întregi înrudite cu familia lui Bach, numărând ca profesii fie profesori, muzicieni, fie clerici sau constructori de instrumente, au lăsat urme notabile în spațiul geografic al Turingiei.” [1]

Expoziția se impune prin date biografice după cum urmează viața și activitatea compozitorului:

1685 - Copilăria, primele lecții de muzică le primește de la tata.

1692 - Învăță la Școala Latină.

1694 - Se bucură puțin de căldura și ambianța muzicală a căminului părintesc. Moare mama. Tatăl se recăsătorește, dar moare la un an.

1695-1700 - Rămas orfan se stabilește la Ohrdruf, la fratele, Johann Christoph, organist. Bazele cântatului la instrumente cu claviatură.

1701-1703 - Datorită frumoasei voci obține bursă la Michaelisschule, contact cu muzica corală a sec. XVII, perfecționează tehnica organistică.

1703 - violonist, curtea Weimar, duce. Vine în contact cu muzica instrumentală italiană.

1703-1707 - organist a Bisericii Noi din Arnstadt. Cântă unei tinere admiratoare! Istoria a avut un final fericit – Maria Barbara i-a devenit soție cu care a avut 7 copii, din care numai 4 au supraviețuit. Compune unele din primele compoziții și celebra „Toccată și Fuga în Re minor”. [2]

1708 - maestru de concerte. Compune celebra Clavecinul bine temperat.

1717 - curtea Anhalt-Cothen. Compune Concertele brandenburgice.

1721 - s-a recăsătorit cu Anna Magdalena Wilcke, o tânără soprană, cu care a avut o lungă căsnicie fericită. Împreună au avut 13 copii.

Toți fiii lui Bach au arătat o deosebită dotare pentru muzică, mulți dintre ei devenind muzicieni consacrați, așa Wilhelm Friedemann Bach, Johann Gottfried Bernhard Bach, Johann Christoph Friedrich Bach, Johann Christian Bach și Carl Philipp Emanuel Bach. Din cei 21 de copii pe care i-a avut, au supraviețuit opt: 4 fete și 4 băieți.

1723 - Cantor, director muzical la biserica St. Thomas.” [3]

1724-1750 - Leipzig, cantor. Numit director muzical al „Collegium musicum”, concerte în aer liber, devine membru al Societății Mizler. În 1749, vederea lui Bach începe să slăbească. Revizuieste fanteziile-coral BWV 651-668 și dictează preludiu-coral „Vor deinen Thron...” [4]

Capodoperele „compozitorului:

VOCAL SIMFONIC: Pasiunea după Ioan, Pasiunea după Matei, Missa în si minor, misse luterane, Oratoriul de Crăciun, Oratoriul de Paști, Magnificat, aproximativ 300 Cantate religioase, 25 de Cantate profane (electorală, cafelei, țărănească, Actus tragicus).

ORGĂ: 144 corale, sonate, concerte, toccate și fugi, Passacaglia.

CLAVECIN: Das wohltemperierte Clavier, șase Suite franceze, Suite engleze, Partite, Invențiuni, Concertul italian, Variațiunile „Goldberg”.

ANSAMBLU INSTRUMENTAL: patru Suite, șase Brandenburgsche Konzerten, Das musicalischer Opfer, șase Sonate pentru vioară solo, Sonate pentru flaut, vioară,

clavecin, Die Kunst der Fuge(17 fugi, patru canoane).” [5]

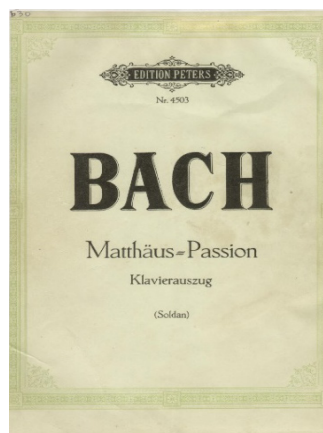
„Operele lui Johann Sebastian Bach au fost clasificate și catalogate în 1950 de muzicologul Wolfgang Schmieder în Catalogul operelor lui Bach: BWV și sunt numerotate ca atare.

Regăsim în expoziție documentele din colecția Bibliotecii Științifice USARB prezente: 11 documente electronice, 21 de documente audiovizuale, 157 documente - opere alese, oratorii, simfonii, cantate, creația pentru orgă, vioară, clavecin (pian), 7 concerte, Clavecinul bine temperat : 6 ediții volumul I și 4 ediții volumul II, preludii, partite, fantezii, toccate, suite engleze, suite franceze, repertoriu pentru cor, arii, invențiuni, preludii și fugi, piese pentru baian, acordeon, 8 documete apărute la editura muzicală *Ukraina*.

Bach nu s-a rupt de viața omului și de idealurile sale. Vastitatea și diversitatea temelor bachiene, clocotul mereu viu al muzicii sale îndreptățesc cuvintele lui Beethoven: „Nu pârau, ci ocean trebuia să se numească” (în germană, *Bach* = pârau).

„Trăind într-o epocă în care omenirea se afla în pragul noilor împliniri clasice și când aristocrația feudală primea, rând pe rând, lovituri ce-i grăbeau sfârșitul, Bach a asimilat variatele tendințe care se încrucișau în spiritualitatea vremii. Cu uriașa sa forță morală și sevă creatoare, Bach a configurat variate expresii, turnate în perfecte arhitecturi sonore. Ducând la perfecțiune formele plămădite în sec. XVII-lea, Bach exprimă în muzica sa cele mai înalte idei și năzuințe umane.” [6]

„Creația bachiană nu este numai o sinteză artistică a stilurilor muzicale care se încrucișau la începutul secolului al XVIII-lea, ci și o încununare a evoluției muzicii polifonice și un moment de vârf al epocii Barocului. La baza limbajului său muzical stă coralul protestant, cu linii melodice provenite nemijlocit din creația populară. Această rădăcină în arta populară constituie cheia de boltă a expresivității operei sale, în pofida aspectului ei aparent abstract. [3]

„Ca slujitor al bisericii, muzica sa a fost intim legată de serviciile religioase, numeroase pagini fiind mărturii ale profunde sale evlavii. Deși a crezut neștirbit în fericirea vieții veșnice, în creația sa nu a redat omul împăcat, ci omul cu toate îndoielile, cu nesfârșitele sale ispite și căderi. În antiteză, aduce imagini luminoase și înălțătoare, ancorate în neclintita credința a prezenței divine în viața omului.

Fire echilibrată și modestă, el și-a dedicat creația preamăririi lui Dumnezeu și înălțării spirituale a omului. De o smerenie rară, Bach își începea fiecare lucrare cu rugăciunea „lisuse, ajută-mă” și o sfârșea cu inscripția „numai pentru slava lui Dumnezeu”.[7]

77 documente revin sintezei critice: limba română - 33, limbi străine - 7, limba rusă - 37. Compozitorul apare cu 21 prezențe în surse de referință și 17 referințe în publicații periodice.

„Nu-mi lipsește nimic; posed comori întregi! Cum să nu am iluzia atât de liniștitoare a bogăției când, acolo, într-un colț de cameră, se găsește colecția, aproape completă, a operelor lui Bach. Vedeți cât sunt de bogat! Cu câte m-a copleșit soarta! Niciodată Enescu nu-și alcătua un program fără să includă măcar o sonată de Bach sau ceva din aceeași sferă spirituală...” [8]

Sfârșitul omului, după ce își recăpătase brusc, dar pentru scurtă vreme, vederea, se consumă în ziua de 28 iulie, 1750... A fost înmormântat în Johanniskirche în timpul celui de-al Doilea Război Mondial reîngropat în incinta bisericii sf. Toma.

„Prezența artistului Bach în istoria muzicii, culturii universale, o scurtă privire înapoi pune în lumină ideile parcurse. Viața sa a început trist - viață de copil orfan, s-a desfășurat modest și s-a sfârșit tragic, cu totală orbire. Bun soț, bun tată, bun lutheran, bun profesor. Și muzicianul? Cu această calitate începe clocotul mistuitor. Organistul nu-și găsește liniștea decât în fața colosului care-i talmăcește gândirea; ea își caută echilibrul în forma de fugă - condusă de cea mai logică organizare dintre toate câte au existat în evoluția artei polifonice. Fuga devine refugiul salvator, trăiește intens, uitând de tot ce e durere - fizică sau morală, uitând și de menirea muzicii, integrându-se în lumea nemărginită a sunetelor și, poate, făcându-și testamentul pentru a ni-l lăsa nouă, tuturor.” [9]

S-au scurs cei 355 de ani... compozitorul este prezent în sculptură, mărci poștale, internet.

„Ca toate geniile umanității, el se ridică deasupra epocii sale, creația sa fiind atotprezentă, depășind timpul și spațiul, ca orice permanentă a spiritului uman. Plin de fervoare creștină și generozitate umană, trăind în permanentă comuniune cu

divinitatea, Bach și-a închinat viața și opera Creatorului divin și celor mai înălțătoare idealuri întru desăvârșirea umană...[10]

Meritul fundamental al Bibliotecii Științifice e acela de a umple golurile din istoria culturală universală și națională.

Bibliografie:

1. ȘTEFĂNESCU, Ioana. *O istorie a muzicii universale*. București : Ed. Fundației Culturale Române, 1995. Vol. 1 : De la Orfeu la Bach, pp. 407. ISBN 973-9155-54-5.
2. *Ibidem*, pag. 410.
3. *Ibidem*, pag. 411.
4. CONSTANTINESCU, Grigore. *O călătorie prin istoria muzicii*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2008, pp. 62-64. ISBN 978-973-30-2387-6.
5. PASCU, George. *Carte de istorie a muzicii*. Iași : Vasiliana'98, 2012. 658 p. ISBN 978-973-116-263-8.
6. PETZOLDT, Richard. *Johann Sebastian Bach: viata in imagini*. Bucuresti : Ed. Muzicală a U.C. din R.P.R., 1962. 32 p.
7. RĂDULESCU, Antigona. *Johann Sebastian Bach*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2010. 134 p. ISBN 978-973-30-2711-9.
8. DOROȘ, Vasile. *George Enescu în constelația muzicii universale*. București: RAO, 2005, pp. 88-97. ISBN 973-576-810-0.
9. ȘTEFĂNESCU, Ioana. *O istorie a muzicii universale*. București : Ed. Fundației Culturale Române, 1995. Vol. 1 : De la Orfeu la Bach, p. 481. ISBN 973-9155-54-5.
10. CONSTANTINESCU, Grigore. *O călătorie prin istoria muzicii*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2008, pp. 62-64. ISBN 978-973-30-2387-6.